

רשימה זו, פריעטו של קצין צרפתי, נכתבה במגמה לטפח בקרב הקצונה הצרפתית את תפיסת ניידות-האוויר בלחימה, ואולי אף לזרז את תהליך הקמתן של יחידות ניידות-אוויר, כדי להגיע, תוך שנים אחדות, לעוצבה ניידת-אוויר.

לקראת יחידה ניידת - אויר

מיוור קאנה

בדרך אל היעד

המתים בקרבת פני-הקרקע. לדעתנו, אין טיל שטח-אוויר מסכן מסוק הטס בשיטת "טיסה טקטית" — יותר משמסכן אותו הנשק האוטומטי המוצב בעמדות קרקע; ודווקא זה האחרון הוא אויבו העיקרי של המסוק. לקחי מלחמת ויאט-נאם מלמדים, כי נוכח אותו אויב, פגיעים המטוסים הרבה יותר מן המסוקים. פגיעותו המרובה של המסוק, שיצא לה שם, היא מדומה במידה רבה.

פגיעות יחידות ניידות-אוויר

כדי להימנע מסכנות האש הגרעינית, תצטרך יחידה ניידת-אוויר לנקוט: בפיוור בעת מסע-ההתקרבות אל היעד; בהסתערות מהירה כבוק; ובהתערבות בין גייסות-האויב תוך כדי הלחימה.

מידת-הפיוור המקסימלית המותרת לכוח צבאי היא זו המאפשרת לו להתרכז בפרק-זמן מתקבל על הדעת — לשם

פגיעותו של המסוק - פגם מכריע?

רבים מגזימים בקביעת מידת-פגיעותו של המסוק, בטענה נגד הקמת יחידות ניידות-אוויר, שהרי לאמיתו של דבר נתקל כל אמצעי-לחימה בשדה-הקרב בנשק המסוגל להשמידו. מוסכם, כי הנשק ההגנתי עולה על ההתקפי. המקלע מונע מן הרובאי לנוע, מטען חלול משבית טנק, טיל שטח-אוויר חוסם את מסלול-טיסתו של מטוס; ואולם, תוך תיאום בדרכי לחימתם, מסוגלים הרובאי, הטנק וה-מטוס להתגבר על אמצעי-הגנה אלה.

המסוק, נושא דיונונו, עשוי להפיק תועלת משיטת-טיסה חדשה, הנקראת: "טיסה טקטית". שיטה זו אין לה ולא כלום עם טיסת מטוס קבוע-כנף ברום גבוה. פירושה הוא תנועה בדילוגים (בדומה לרכב יבשתי רגיל) מנקודה אחת על פני-הקרקע — לנקודה אחרת עליה. מהירות התנועה תואמת תמיד את טווח התצפית, את כושר התמרון האנכי והאופקי של המסוק ואת גובה המכשולים שיש לדלג מעליהם; המסוק ישתדל בראש-וראשונה לעקוף מכשולים אלה, ולא דווקא לדלג מעליהם. תנועת המסוק בדרך זו תקטין במידה רבה את פגיעותו.

ואולם, תפיסת "הטיסה הטקטית" טעונה פתרונות חדשים בתחומים שונים, שכן:

- שיטת הניווט אינה ניתנת לפתרון דומה לזה שבשימוש בכלי-טיס אחרים;
- עקרונות הלחימה, כגון הצורך להסתוות, לצפות, לירות — מחייבים מציאת דרכים חדשות;
- יש הכרח כי עוצמת מנועי המסוק תאפשר לו "טיסה טקטית" (נזכיר, כי מסוקי-בוכנה שפעלו באלג'יריה, יכלו לטוס בקרבת הקרקע וברום גבוה רק בתנאי שכיוון הרוחות איפשר זאת).

עם זאת יש לזכור, כי הטיסה הטקטית מקטינה אמנם את הסתברות הפגיעה במסוק, אך אינה הופכת אותו לבלתי-פגיע לחלוטין.

הסכנות האורבות למסוק מהפעלת מטוסי-אויב וטילי שטח-אוויר נראות לנו קטנות יחסית. ניסיונם של הצרפתים והאמריקנים מוכיח, כי באופן מעשי אין מטוסי-יירוט מסוגל לגלות מסוק, שעה שהאחרון טס בשיטת "הטיסה הטקטית". באשר לטיל שטח-אוויר, יעילותו של זה נמוכה כאשר טסה מטרותו ברום גבוה, וכן מרובים לגבי השטחים

תפעולה של יחידה נידת-אוויר

תפעולה של יחידה נידת-אוויר יושפע בראש-ראשונה מעובדת קיומו של הנשק הגרעיני. הדעה הרווחת בתורת המלחמה הגרעינית, הנמצאת עדיין בחיתוליה, היא, כי יש לחלק את הכוחות המזוינים לשני חלקים; האחד ישמש כוח-הרתעה ויכלול את הנשק הגרעיני והמערך הסדיר, והאחר — יכלול כוח-התערבות (מחוץ לגבולות המדינה) וכן מערך ל"הגנת מרחב המדינה". חשיבותה של היחידה נידת-האוויר היא ברבות-כליותה, והיא מסוגלת לפעול בסיוע לכל חלקי הכוחות המזוינים.

הגנת מרחב המדינה.

בכל התנאים, בין במלחמה בה יופעל הנשק הגרעיני ובין במלחמה קונבנציונלית, תגביר עוצבה נידת-אוויר את יעילותם של הצבאות המתמודדים ואת גמישותם. לכוח התור קף תאפשר עוצבה זו העברת כוח-מישימה במהירות לעבר יעדו, קצב מבצעי מהיר, וכן יכולת לניתוק-מגע עם האויב במצבים לא-נוחים. כוחו של האמור יפה, בעיקר, כאשר המדובר במבצעים קצרי-טווח ומוגבלים. במתקפה בקנה-מידה גדול יכולה יחידה נידת-אוויר לערוך פשיטות על עורפו של מערך האויב, לשמש חוד לעוצבות-משוריינות המיועדות לניצול ההצלחה, וזאת — אף לפני שלב החדירה. למגן תשמש עוצבה נידת-אוויר מכשיר אידיאלי לשמירה על גבולות המדינה, ולאחר שיעמיק האויב חדור למרחב המדינה תוך-כדי פלישתו — תשמש העוצבה משענת עיקרית לכוחות הקונבנציונליים, שחדירה זו מאיימת לשתקם. היחידה תוכל גם לעמוד לאלתר נוכח חודי גייסות-השריון של האויב ולתקפם מאחור, וכן לתקוף מאחור ראשי-אוויר העלולים להיכבש בידי כוחותיו המוטסים של האויב. יחידה כזאת תוכל — וזה עיקר — להביא לשינוי מהיר בריסיון הכוחות המידיים בגזרה מוגדרת שעה ששני הצדדים נלחמים זה בזה, ואף כוחותיהם מעורבים אלה באלה. כל זאת בתנאי ששיגור כוח נידת-אוויר לשדה-הקרב יקדים,

בשטח הריכוז

תקיפת האויב. היחס בין מידות-הפיזור המותרות עומד באורח יחסי למהירות התנועה. אם מהירותו של מסוק עולה פי 10 על זו של רכב יבשתי, מסוגל כוח מוטס במסוקים להתפזר על פני שטח גדול פי 100 מזה של כוח הנע על-פני הקרקע. מכאן המסקנה, כי פגיעותו של כוח מוטס במסוקים קטנה בהרבה מזו של כוח יבשתי באותו גודל, וזאת — אף אם יוסע האחרון ברכב משוריין.

עתידו של המסוק

הפיתוחים החדשים השונים של כלי-רכב הנעים מעל פני הקרקע (מטוסים ממריאים ונוחתים אנכית, רחפות, דואי-כנף ועוד) — אין בהם כדי להחליף את המסוק בלוחמה הישירה בכוח-אויב. על כל פנים, אין אנו סבורים כי אמצעים חדשים אלה יוכנסו לשימוש מבצעי לפני ראשית שנות ה-80, ואילו עד אז יהא המסוק האמצעי החסכוני ביותר לעריכת התמרון האנכי. אמצעי נוסף, שפיתוחו מהיר משל יתר האמצעים הנזכרים, הוא המטוס הממריא ונוחת תוך שימוש במסלולי-תעופה קצרים. אך מכל מקום אין אנו גורסים, כי מטוס זה עשוי לשמש כלי-טיס עיקרי ליחידה נידת-אוויר, וזאת עקב העובדה, שאף הוא עצמו זקוק לשטחי המראה ונחיתה, ואינו מסוגל לרחף באוויר. ואולם, יתכן כי מטוס כזה יוכל לשמש אמצעי יעיל לתח-זוקת יחידות נידת-אוויר.

ויתרה מזו: המסוק הוא עדיין כלי-הטיס היחיד, שאפשר כיום לשריין את כל חלקיו החיוניים (נגד קליעים בעלי קוטר קטן), ולמרות שריגונו — מסוגל הוא להוביל מטען בכמות מתקבלת על הדעת, בעוד אשר מטענם של כלי-טיס קרביים המסוגלים לבצע טיסה אנכית — קטן למדי.

מן האמור יש להסיק, כי המסוק ימשיך לשמש כלי-תובלה עיקרי ליחידה נידת-אוויר. תהליך שכלולו נמשך והולך, ויש לקוות כי יוקנו לו התכונות הרצויות כבר בשנות ה-80 למאה הזאת. התפתחות המסוקים במשך 15 השנים האחרונות מצביעה על השיפור הניכר שחל בהם. הטורבינה מאפשרת הגדלת המטען, תמרון זריז יותר תוך "טיסה טקטית", הקטנת השפעתה של הטמפרטורה החיצונית וטיסה בצמוד לקרקע. פשטות מבנהו של המסוק המודרני אינה מונעת עתה את תפעולו בריחוק מבסיסי-האחזקה; ומהירותו המבצעית כבר עברה את הגבול של 200 קמ"ש.

האם המגמה הרצויה היא הגברת מהירות הטיסה, שיפור הטיסה בתנאי-ראות גרועים, ופיתוח מבנה פשוט של מסוק, אשר יאפשר טיפול בו בתנאי-שדה, או שמא רצויה הגדלת המטען? מוקדם עדיין להשיב תשובה החלטית לשאלות אלה. רק ניסויים ביחידה נידת-אוויר קטנה ילמדונו מה צריכות להיות תכונותיו הרצויות של מסוק העתיד. אולם עד אשר ייבנו דגמים חדשים של מסוקים, אפשר כבר כיום להתחיל בהקמתן של היחידות הראשונות.

מסוקים נושאים תותח

מתקפה עיקריים. ולא מן הנמנע כי בתנאי-קרקע מתאימים תוכלנה פעולות אלה אף להביא לידי הכרעה כוללת.

לימוד הטכניקה של הקרב נייד-האוויר

- בתחום זה יש להתרכז בלימוד שלושה נושאים עיקריים:
- החדירה מעל שטח האויב;
 - ריכוז הכוח בקרבת היעד, שנתוניו אינם נהירים דיים לכוח התוקף בזמן ההמראה;
 - השמדתו או נטרולו של יעד זה, בין על-ידי הסתערות קצרת-טווח של חיל-הרגלים המוטס, ובין במכת-אש. ללימוד נושאים אלה נחוצים כעשרים מסוקים, פלוגת חיל-הרגלים, ויחידת ביום-אויב בסדר-גודל של גדוד-חרמ"ש. הלימוד הזה יאפשר מתן תשובות לשאלות כלהלן:
 - א. המסוגלת יחידה ניידת-אוויר קטנה לפעול במשימות אבטחה לטווחים ארוכים, שתוטלנה עליה על-ידי עוצרת בות-השדה?
 - ב. המסוגלת היא לתקוף? איזה אויב? על אילו שטחים?
 - ג. מה צריכות להיות תכונותיהם הטכניות והטקטיות של כלי-הטיס העתידיים להיכלל ביחידות ניידות-אוויר?

לסיכום

ראינו, כי היחידה ניידת-האוויר תוכל לפעול בין באורח עצמאי ובין בסיוע לעוצבת-השדה הרגילות. נקוה כי הדברים האמורים במאמר זה יוכיחו, שלמרות הקושי בגיוס האמצעים, אפשרית הקמתו של כוח הניתן להפעלה גמישה, ובעתיד — כאשר תאפשר זאת ההתקדמות הטכנית — ניתן יהא לספק לכל אחד מסוגי החילות השונים כוח נייד-אוויר משלו. פתיחת ניסויים מוגבלים ביחידה ניידת-אוויר קטנה — נראית לנו, לאור האמור, חיונית.

מבחינת המהירות, את שיגורו של כוח דומה על-ידי האויב לאותו קטע-חזית. בדרך זו, הודות לניידותו הגדולה של היחידות ניידות-האוויר, תוכלנה אלה להשתתף במערכה היבשתית, תוך יצירת עדיפות כוחות בחלקיה השונים בזה אחר זה, שוב — הודות ליכולתן לנתק במהירות את המגע עם אויב אחד, ולעבור לאזור אחר. בכך עשויה להיפתר הבעיה הקשה הכרוכה בתפעול עתודות במלחמה בכלל, ובמלחמה גרעינית בפרט.

מבחינת הפיזור כאמצעי-הגנה נגד נשק גרעיני, אין יחידה מתאימה כיחידה ניידת-אוויר. עוצבה מסוג זה, ובה כ-150 מסוקים, מסוגלת להתפזר (ולשמור על יכולתה להתערבות מהירה בכל עוצמתה) בשטח שצורתו חצי-מעגל, ברדיוס של 200 ק"מ; כלומר — מחלקות המסוקים שלה (בנות 20 מסוקים כל אחת) תוכלנה להתפזר על שטח שגודלו 4,000 קמ"ר. ריכוזה של עוצבה זו יאריך פחות משעה. בפועל אין אפשרות להשמיד באש גרעינית את כל העוצבה כולה, והיא יכולה לשמש עתודה בידי מפקד ברמה גבוהה, שיוכל להפעילה ביעילות במקום ובמועד הרצויים לו.

היחידה מחוץ לגבולות המדינה

הסכנה האורבת לכל כוח התערבות חיצונית, טמונה ברי-תוקו ובהשמדתו האפשריים באש גרעינית — תוך כדי רי-כוז. מכך משתמע, כי מטרתה העיקרית של הלחימה אינה כיבוש השטח, אלא השמירה על כוונות מיידית לפעולה במועד ובמקום הנכונים, כוונות שתביא להכרעה. הכרח בראש-ווראשונה שכוח התערבות חיצונית יהיה מסוגל לה-שיג במהירות ובפעולה שוטפת את יעדו הסופי. עוצבה ניידת-אוויר מתאימה במיוחד למבצע מסוג זה, שהרי ממוגת היא בתוכה את יכולתה של יחידה מוצנחת לערוך הס-תערות אלימה — עם יכולתה של יחידה ממוכנת, לתקוף יעדים שונים בזה אחר זה.

הטווח המוגבל לפעולתה הטקטית של יחידה מוטסת רגילה, וכן תלותה של יחידה ממוכנת בצירי-האספקה שלה — אלה מאפשרים לאויב לשים מצור על כוח מוצנח, או לנתק כוח ממוכן מבסיס אספקתו. ואילו עוצבה ניידת-אוויר מסוגלת, בלא שהיות יתרות, לעבור משלב ההשתלטות על נקודות-מפתח (שטחים חיוניים) — לשלב תקיפתם של כו-חות האויב. עוצבה זו תצא נשכרת מגורם האפתעה, תנצל באורח מידי את הידיעות על האויב שתוכל לאסוף בכוחות עצמה (בעזרת אמצעי-הסיור שלה), תעביר במהירות את מאמציה ממקום למקום, ותוך כדי כך — תשבש את מערכי האויב במהירות שאינה באפשרותו של כוח אחר מכוחות ההתערבות החיצונית. עוצבה ניידת-אוויר תוכל לבחור באו-רח חופשי במקום התקפותיה ובמועדן; והיא בלבד מסו-גלת לנתק באורח מידי את המגע עם האויב, כאשר תס-תמן עדיפותו.

במקרה בו תדרוש עוצמת האויב את הפעלתו של עוצ-בות ממוכנת, יהיה על היחידה ניידת-האוויר לפעול באזו-רים קשי-עבירות, ולערוך פשיטות לעומק מחוץ לצירי-